

TOMIS

REVISTĂ EPARHIALĂ DE CONSTANȚA

CEL CE VA BEA DIN APA, PE CARE O VOIU DA EU
NU VA INSETA IN VEAC. — IOAN IV. 14

S U M A R :

1. Dinamism clerical *Preot T. Samoilă*
2. Să muncim Dumineca? *Preot Coșma Drăghicescu*
3. Urechea dreaptă și brațul stâng *Diacon Alexandru Marin*
4. Doctore vindecă-te pe sineți *Preot C. Pâslaru*
5. Pe margini de cărți *Preot Vasile Nartea*
6. Bibliografie *Preot C. Pâslaru*
7. Circulări *
* *
8. Transferări de personal *
* *

T O M I S

Revistă oficială, lunară, eparhială, de Constanța.

Sub patronajul Prea Sfințitului

EPISCOP LOCOTENENT EUGENIU

Dinamism clerical

Trăim vremuri de un *tragism* excepțional. Soarta lumii se mizează pe arena unui concurs de forțe, a căror soluționare impune vizionarea unui mare semn de întrebare. Stihiile sunt în mare derută. Unde mergem ?

Intră aceasta în planul insondabil al Dumnezeirii care știe «nisipul mărilor, picăturile ploiei și zilele veacului» (Sirah 1²). Noi oamenii, *actori mizeri* în aceste contingente de tină, ne agităm spre a descifra ceva din tainele viitorului care nu ne este dat nouă a-l cunoaște. Drumul spre necunoscut este pardosit doar cu frumoase speranțe. Rămâne pentru noi cu caracter de permanență, numai certitudinea ancorării în spiritualitatea creștină. «Cerul și pământul vor trece dar cuvintele mele nu vor trece» sau «Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul, cel ce este, cel ce va fi, atot puternicul», iată reazămul și remediul liniștitor pentru cei cari s'ar impacienta de tragismul zilelor noastre. Preoțimea este ambasadoarea acestor peremtorii afirmațiuni.

Biserica lui Hristos, această comară ascunsă ochilor orbiți de amăgirile efemerului, acest mărgăritar de mult preț, demn de râvna adevăraților, «ingeri în trup», Biserica aceasta pe care o slujim noi cu neputincioasele noastre îndrăsniri, se cere să fie în rostul social cu o prezență mai activă de cât oricând.

Să nu uităm că suntem chemați dintre oameni, pentru oameni, www.ziuaconstanta.ro fons de

Liquon : «Pentru a mântui pe toți oamenii ar fi fost deajuns o rugăciune, o lacrimă a lui Iisus ; pentru a face un preot însă, a trebuit nu mai puțin decât moartea Omului-Dumnezeu». De aceea tu preot care slujești la cele sfinte în biserica lui Hristos, nu uita că după zisa Sf. Dionisie Areopagitul «ești un om cu totul dumnezeesc, pe când Toma d'Aquino te numește «Alt Hristos» iar constituțiunile Apostolice te socotesc un «Dumnezeu pământesc».

Prin urmare, trăitori pe acest pământ, prin misiunea noastră suntem vehiculatorii unor puteri cari prin har ni s'a dat numai nouă. În jurul nostru se frământă lumea cu noianul ei nesfârșit de dureri. Necazuri și primejdii de tot felul pun la încercare sacerdoțiul nostru. Spre noi se întind brațe ca la niște supremi salvatori și tot nouă se pleacă adesea genunchii celor mai tari în cerbicie. Pentru aceștia cuvântul nostru, fapta noastră să fie revelatoare de plenitudine harică. «Să umblăm ca niște înțelepți, răscumpărând vremea căci zilele rele sunt». Citeam de-unăzi poemul dramatic «Tragedia Omului» de Emeric Madach în traducerea nemuritorului Octavian Goga.

Ca și Faust a lui Goethe, drama lui Madach se clădește pe aceeași dualitate etică a binelui și a răului, a credinței și a tăgădei menite să determine lupta fără odihnă a eternului omenesc. Acolo pomenind de asaltul lui Lucifer asupra purității morale a protopărinților noștri, pune în gura lui Adam aceste cuvinte ca fiind adresate ispititorului :

„Tu cine ești? Cobori de sus ori vii de jos la noi ?

Nedumiririi acelora dintre oameni asupra sfintei noastre chemări, să le arătăm că suntem coboritori de sus, că spre binele lor suntem gata să ne «întrăripăm cu Dumnezeescul Duh». Această întrăripare să fie o convertire a întregii noastre ființe spre realizarea binelui, spre afirmarea adevărului și spre înfruntarea nedemnității.

Dar mai ales să ne silim a ne integra în rolul de promotori a tot ce are acest neam mai sfânt și nobil:

omenia. Tu preot menit să lucrezi «Ad majorem Dei gloriam» nu vei isbuti mai bine aceasta decât făcând cauză comună cu sfintele noastre idealuri naționale. Luptă pentru augmentarea potențialului etnic, care astăzi este consacrat jertfelnic afirmării crucii și puterii noastre de mâine.

Veghează ca desperarea să nu se încuibe în sufletul celor încredințați ție spre păstrare. Ai curajul afirmărilor constructive și nu tolera nimic care ar jicni demnitatea ta ori a neamului tău.

Fii capabil de acel dinamism care să fie în stare a revoluționa în bine mediul tău social.

La aceasta te îndeamnă și dumnezeescul cuvânt a lui Pavel Apostolul: «Fă-te pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curățenia.

La rigoare când vezi că protivnicia și indolența este mai tare decât noblețea misiunii tale, poți să pui și «biciul în trei» și să procedezi mai aspru după îndemnul aceluiaș Pavel «mustră, ceartă, învață cu timp și fără timp». Nu căuta la fața oamenilor.

În Ardealul pătimirii noastre prin secolul 17, era un «popă ceva mai cărturar decât ceilalți». Acesta era popa Ioan din Vinț ajuns mai târziu protopop cu rol însemnat pe timpul mitropolitului Sava Brancovici și mai ales după moartea acestuia. La 1682 popa Ioan se găsește în fruntea opoziției pe care o întâmpină arhiereul grec Ioasaf care intenționa să ajungă mitropolitul Ardealului. Acestuia el i-a spus următoarele cuvinte: Nouă nu trebuiești nici tu, nici darul tău, dacă nu știi românește. (Studii et de I. Lupaș).

Este aceasta un gest de nobleță și de pactizare cu demnitatea spiritualității românești. Popa Ioan nu tolerează prezența simandicoasă și sfidătoare a celui care ne nesocotea limba.

Prin urmare iată notele distincte ale dinamismului nostru : noblețe sufletească, curajul afirmărilor dârze și puritate morală.

Preot T. Samoilă

Să muncim Dumineca ?

Dumineca, ziua Domnului, a fost legiferată ca zi de sărbătoare întâi de către Sfântul Constantin cel Mare. Era și atunci ca și azi, ziua când creștinii îngenunchiau în fața Sfințelor Altare, pentru a lua parte cu tot sufletul, la jertfa mistică ce se oficiază de preot. Și acolo în genunchi, fiecare se ruga, fie că mulțumea, fie că cerea, sau lăuda, fie că își lepăda din suflet ispitele și cerea iertarea păcatelor. Așa a fost atunci și așa este și azi. În adevăr din tot șirul de sărbători din timpul anului, de vrei una, nu se simte creștinul mai legat sufletește, ca de Duminecă. Și dacă nu vine la Sfânta Biserică, dar totuși în această zi, ține fiecare cu tot dinadinsul să-și iasă din grijiile lumești pe cât este posibil, să se mai odihnească, pentru a recăpăta noi forțe creatoare de muncă, să se curățească, să-și aranjeze treburile după un plan bine chibzuit, pentru săptămâna care începe. Cei mai mulți însă, țin să-l întovărășească pe preot la Sfânta Biserică, pentru a ridica rugăciuni către cel Atotputernic, cerând pentru toate și pentru toți, revărsarea harului lui Dumnezeu.

Dar, se roagă creștinul și preotul numai pentru a cere, numai pentru a lăuda și numai pentru a mulțumi ? Nu. Preotul și creștinii se roagă și trebuie să se roage în primul rând, pentru iertarea păcatelor, care atrag în mod sigur pedepse din partea lui Dumnezeu. De câte ori, până și cei mai necredincioși, nu ridicăm ochii la cer când e secetă, pentru a ruga milostivirile lui Dumnezeu, să se verse ploaia binefăcătoare peste holde, de câte ori nu rugăm pe Dumnezeu să biruim în războaie, să fim feriți de năvălirea dușmanilor, cum și de câte alte neazuri ?

Oare trebuie să facem aceste rugăciuni pentru moment, de frică, ci nu dintr'o curată convingere, că fără ajutorul lui Dumnezeu, nu putem face nimic, cum și cu conștiința vie, că toate relele nu pot pleca dela Dumnezeu, care este bunătatea prin excelență, ci că toate sunt urmări ale păcatelor noastre ? Dacă e așa apoi nu trebuie să ne rugăm pentru îndurarea lui Dumnezeu, ca să fim iertați de păcate și astfel să fim scutiți de rele ? Desigur că da. Și când să se roage creștinul mai bine decât Dumineca, decât în ziua când au notărat Sfinții Apostol și Sfinții

Părinți? Să fim drepți. Să nu căutăm numai de formă să apellăm la ajutorul bisericii și la un moment dat, tocmai atunci când avem cea mai mare nevoie de ajutorul ei, să o înlăturăm din rosturile sale. Crede cineva că plugarul român și creștin, va pune mâna pe plug sau pe seceră Dumineca? Greșește.

Să-și amintească toți de tăria credinței de care a dat dovadă românii noștrii credincioși, când s'a schimbat calendarul, cu toate că n'aveam dreptate. Și chiar dacă unii din ei se vor încumeta să are și să lucreze Dumineca, ce vor zice dușmanii bisericii noastre, adventiștii și alți sectanți când vor auzi și vor crede că se suprimă Dumineca? Desigur că va fi o rătăcire. Dacă credem în Dumnezeu cu adevărat, n'ar fi mai bine ca să ținem cu sfințenie Dumineca, tocmai pentru a ruga pe Dumnezeu să dea timp bun în cursul săptămânii și totdeauna, ca ceea ce seamănă să răsară și ceea ce răsare să și secerăm? Au doară rugăciunea au mărturisirea de moment a lui Dumnezeu, o facem numai pentru a dobândi o forță morală, forță ce nu poate deveni rodnică decât dacă o revarsă Dumnezeu sau le facem—și așa trebuie—pentru a nega îndurările lui Dumnezeu, să ne ierte de ceea ce-i greșim și să ne aibă în paza sa?

Am fi liberi să suprimăm Dumineca, numai dacă ar fi o scornitură a noastră, dar Dumineca este un așezământ dumnezeesc, în care timp, eu preot, dacă nu liturghiresc, sunt vinovat de moarte. Este îngăduit să călcăm așa de fățiș porunca Domnului, de a sta în comuniune cel puțin o zi pe săptămână în El, prin rugăciune?

Dar cine poate sădi în om armonia, după o muncă istovitoare a trupului, decât Dumineca și prin Biserică? Dacă Dumineca trebuie serbată din punct de vedere sufletesc, apoi i se mai adaogă acestei zile și un caracter fiziologic. O vită, este păcat să o mâi într'una până dă pe brânci, fără să-i dai o clipă de răgaz, pentruca mai mult să câștigi după munca ei? Au doară nu și oamenii la fel?

Dacă ceasurile prin cari trecem sunt așa de grele, apoi, trebuie să ne orbim sufletele în negura păcatelor, sau să privim și către Dumnezeul milei? Ne mirăm că se întâmplă contrariul, tocmai când așezămintele bisericii, au fost căutate deună zi în psalmi de laude Primivom oare ajutorul lui Dumnezeu, pentru cele ce-L rugăm, până ce nu vom deveni mai sinceri, mai credincioși, mai conștienți că păcatul atrage toate relele? Și apoi,

putem argumenta, că aceasta va fi numai o situație de moment? Greșim amar.

Este suficientă spărtura, ca să nu mai putem drege nimic.

Eu, un modest preot, socotesc că mai bine ar fi să lăsăm sănătatea credincioșilor noștri nesdruncinată în cultul ce-l au pentru Duminecă și pot să asigur pe oricine, că pe lângă faptul că cetățeanul va munci și mai mult și cu mai multă tragere de inimă, dar se va păstra și unitatea noastră spirituală și nu-și vor face loc între noi dușmani bisericii, cari sunt și ai neamului.

Preot Cosma P. Drăghicescu.
Ciochina-Ialomița

Urechea dreaptă și brațul stâng

Oboseala mă învinse. Mă slei de puteri, îmi decoloră fizionomia, și o somnolență plăcută mă leagănă când pe aripile visului, când pe ale realității. Voința ca un oapiț anemic, sfârșea lupta învinșilor. Eu asistam, la acest războiu, obiectiv până la absență. Ochii deveniră miopi și îi îmbrățișă o ceață de oboseli, ca ceața marină care-l cuprinde pe Ovidiu îngădurat în ore vespere de Octombrie.

Trenul șerpuieste ca o șopârlă, când peste coline și pe șesuri, când pela poalele dealurilor rar împădurite. Fumul negru se așterne ca un biciu, pe cerul bleu de cobalt.

Extenuarea reduce activitatea simțurilor, mă predă unei lumi de vis urât, îmi făcu fizionomia o zi posomorită de toamnă, și împovărat mă aplecai pe fereastră, ca sub bătaia vânturilor de pustă dobrogeană.

Când reușeam câte odată să mă descățușez, și mă cuprindea mreaja amintirilor recente: mă întorceam de pe frontul rătăciților.

O armată de fățarnici, de farisei obrasnici, și pe deasupra toți analfabeți, se încumetă să înfrunte adevărul Crucii. Adevărul religios este simplu și indivizi-

bil, iar minciuna este multiplă și variată. Eroarea, cu armele ce le posedă, nu poate lupta ca adevărul. Ele se nasc sub aripile întunericului și apar la lumină, sub forma unei școale de insurecții sociale. Ele dau lupta din umbră, fiindcă au caracter ocult și prin aceasta sunt ele și „incurabile».

Atacate în duh și'n adevăr, ele se retrag sub carapacele întunericului, întocmai ca o broască țestoasă, când își întâlnește un adversar mai puternic.

Ocult, când subminează formele sociale de guvernământ, criticant când legea îl înglobează în sferă de drepturi, uzurpator de civilizație când forța ordinii fizice a neamului este angajată, generatorul iadului cosmic «Secta», e cântecul de moarte care prohodeste trupul cald al ostașului căzut în est. Această e ofranda rătăciților Patriei însângerate. Cu această monstruoasă excrescență socială, nu putem lupta răsleț, ci numai automat uniți.

Secta e o infernală mașină de distrugere, din care, dacă s'a declanșat un singur dispozitiv adică un ins se pune în reacție, totul restul în mod automat.

Nouă ne lipsește ocaziunea spirituală. Angajați într'o luptă de ideal, ne disparăm într'o fugă centrifugală, care ne-a devenit clasică.

Eroismul martiric, nu e formulă de legendă istorică. El tămâiază toate aniversările liturgice din calendar. Iar calendarul este încărcat de atât duh de eroism martiric, că nu-l va încăpea nici o viață. Pe el nu-l cuprinde decât baerile cerului deschis pe Golgota.

Noi prea ne complacem în neutralitate. Să ieșim din ea.

«Nous dansons sur un vulcan».

Masca recreștinărilor, pripășite între granițele noastre, e soră bună cu «Calul Traian».

Deci, să nu ne mai culcăm pe urechea dreaptă, iar rătăciți să nu-și mai taie brațul stâng !

* * *

Astfel de gânduri mă frământau, când trenul ajunsese în orașul Mărei.

Coborîi și ocupai un loc pe bancă din parcul gărei, unde-mi adunam toate gândurile, și o altfel de viață îmi năpădi sufletul.

Trenul, drumul, gândurilor mă ferecase cu cate-nele unei captivități de coșmar.

Mașinele, căruțele, oamenii treceau cu o febrilitate grăbită, în sus și'n jos și-ți furau gândurile cu acel du-te – vino – ispititor.

Ca și drumul ce l sfârșisem. Ca să mă sustrag, am scos la întâmplare din servietă o broșură: Credința și botezul, de Dr. Grigore Gh. Comșa, Episcopul Aradului. Incepusem să citesc. Cineva însă nu mă lăsă; mă clătină de umeri pela spate. Am bănuț că trebuie să fie un coleg. Ne-am dat apoi binețe și am vorbit despre toate, chiar și despre misionarism. Mi-a făcut observații colegiale că-l ocolesc și m'a înștiințat solemn că are câțiva rătăciți în comună și că trebuie să mă duc neapărat acolo.

«Apoi aceia nu-ți ajung entuziasmului, tinereței frăției sale».

«Ba vino tu, că ești misionar. Mi-a explicat că această parte mi se incumbă. Eu i-am răspuns împăciuitoar :

«Bine, bine, tu pregătește terenul până sosesc eu, că de... Județul Constanța e mare...».

«Ba eu nu mă cert cu lumea», îmi tăie vorba frăția sa, așa că mă culc pe *urechea dreaptă*, până vii tu».

Am ocolit sfârșitul la care trebuia să ajungă discuția și îl tratai cu o tăcere din cele mai semnificative.

Apoi îmi continuai lectura :

„Toate ziarele din țara noastră, au adus vestea «tristă că un lucrător tinichigiu din București, cu numele Ștefan Roman, în ziua de 7 Martie 1926 și-a tăiat mâna stângă cu toporul. Dece ? Pentru că zicea «că așa îl învață credința lui baptistă. La vârsta de «52 de ani baptistul Ștefan Roman, a găsit că mâna «lui cea stângă îl îndeamnă la rele și astfel și-a zis : «jos cu ea» !

Și baptistul își tăie bratul care greșise, după min-

tea lui cea răătăcită, care nu înțelese Scripturile, și mi-am adus aminte, citatul dumnezeesc, metaforic după Matei 5.30 :

«Și de te smîntește mâna ta dreaptă, ta-e-o și o aruncă dela tine, că e mai bine pentru tine, să piară unul din membrele tale, decât tot corpul să fie aruncat în gheena».

Și iarăși îmi amintii că veneam dintr'un războiu cu răătăcii cei ignorați, analfabeți și îndărătnici, și cazul tinichigiului Ștefan Roman deveni explicabil.

O Sancta Simplicitas!

Dacă plaga sectară nu va cunoaște în curând stavilă ortodoxă, vom ajunge o țară de schilozi.

Intre urechea dreaptă a colegu ui meu și între brațul stîng al baptistului Ștefan Roman, este o diferență, dar și o apropiere :

«Vulnerat Prima, ultima necat».

Misionar Eparhial

Diacon Alexandru Marin

Doctore vindecă-te pe sineți

Astăzi când psihologia mulțimei este influențată în bună măsură de frământările aducătoare de atâtea griji, ale vieții materiale și sociale, privită prin prisma uriașului război, pe care îl poartă neamurile pământului și când pe lângă războiul armelor de foc asistăm la o formidabilă ciocnira idiologică, din care după biruința vrășmașilor, va trebui să iasă o lume nouă cu alte principii și ordine de viață, decât cele de până acum, biserica nu poate și nu trebuie să rămână ca un simplu spectator pasiv și indiferent la tot ce face ne înconjoară. Dar biserica trăește aici pe pământ prin fiii ei spirituali, clerici și mireni. Primii poartă în această viață sarcina didactică și tezaurul haric, iar cei dealdoilea alcătuesc biserica ascultătoare și au însărcinarea de a conlucra cu cei dintâi, la zidirea tuturor căilor ce trebuie să ducă omenirea în împărăția Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos. Și unii și alții trebuie să stea drepti și nesdruncinați în

adevăr, în credință și în fapte. Ei nu se pot apropia de această împărăție decât prin Evanghelia și Harul lui Iisus, că alt fel se depărtează de cel care a zis: „cine nu este cu mine, împotriva Mea este“. A fi cu El însă, trebuie să ne predăm cu toată ființa noastră Lui.

Vorbind despre biserica ascultătoare, suntem departe de a constata o adevărată și ireproșabilă încreștinare a tuturor indivizilor și popoarelor despre care știm că urmează lui Iisus și se numesc creștini. Și totuși, după ce biserica lui Hristos a trecut prin atâtea prigoniri și persecuții, după ce a avut de înfruntat atâtea atacuri și rătăcirii și după ce a străbătut prin mijlocul atâtor războaie și frământări sociale, pe care le cunoaște istoria, n'a slăbit și n'a încetat de a flutura steagul creștinismului deasupra neamurilor pământului. Suntem martorii materialismului, a conflictelor idiologice de o parte și a indiferentismului religios de altă parte, care a bântuit lumea în urma războiului trecut și care în Rusia pravoslavnică, de altă dată, a mers până la nihilism. Am auzit, iar alții dintre noi chiar au văzut, hausul, sălbătăcia și grozăvia ce a urmat celei mai teribile prigoniri, pe care a îndurat-o biserica creștină în Rusia, și ne putem da seama ușor, de gustul fructelor ce ni le-ar fi servit satanizarea maselor bolșevice, dacă ar fi fost lăsate să meargă până la capăt. Biserica totuși n'a fost nimicită și nici nu poate admite cineva, că în urma tuturor loviturilor și greutăților pe care le-a avut de suportat în decursul timpurilor, indivizii sau popoarele ce au urmat lui Iisus, s'au descreștinat. Ași vrea însă să-luăm lucrurile și pe altă față, privind la viitor. Nu e deloc surprinzător, să te întâlnești acum la diferite răspântii cu cetățeni, pe care soarta acestui neam omenesc, i-a trimes să supprime balaurul din răsărit și care se întorc de pe spinarea acestui oribil monstru geografic și social, mândri de bravura lor. Dar în timp ce unii îngroziți de cele ce le-au văzut acolo, se întorc la ei înșiși cu remușcări pentru petele conștiinței găsind motive de corijare și vin renăscuți creștinește, alții, deși mai puțini, vin întrebându-se: ce e Dumnezeu, ce rost au preoții și ce servicii aduce biserica? Deci vin de acolo doi oameni, cu două semne de întrebare. Unul își întreabă trecutul' cu scopul de a se transforma într'un bun creștin pe viitor, iar altul întreabă viitorul și găsind în trecut, sau în viața actuală motive de sminteală, se depărtează, cade, se demonizează și dacă n'are ocazii în care să se regă-

sească, poate să mai atragă și pe alții. Acestea sunt două semne de întrebare, diferite. După încheierea păcei, care va pune capăt acestui război însă, se vor pune atâtea semne de întrebare, câte bisericute și câți preoți are Iisus pe pământ. Și fără pretenții de profetizare, ci numai cu titlu de părere personală, credem că numai țaranul cu simplitatea și cu simțul său conservativ va răspunde demn, și foarte puțini intelectuali la întrebările ce se vor pune bisericeii. Este cu neputință ca din forma totalitară, din simțirea frontului de luptă și din mușegaiul răsăritului, să nu urmeze noi frecuşuri ideologice războiului și nu este exclus în mijlocul fluctuațiilor ce vor urma, ca biserica să întâmpine greutăți, forme și poate loviri necunoscute încă, la care va trebui să răspundă.

Și atunci dacă mireni nu vor sări toți ca să apere credința, tradiționalismul și puritatea ortodoxiei noastre, aici sau peste hotare, va rămânea această sarcină puținilor mireni credincioși și statornici, dar în totalitatea ei va rămânea preoților, cu toată greutatea și răspundere ei.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că preotul: „ne aduce binefacerile lui Dumnezeu pe o parte, iar pe de altă parte duce rugăciunile noastre la Dumnezeu“. Cu alte cuvinte, preotul este veriga din lanțul, care face legătura între cer și între pământ și organul prin care se împacă omenirea cu Divinitatea. Prin rostul său, preotul solicită bunătatea lui Dumnezeu pentru neamul omenesc și dacă expresia n'ar fi prea tare, am putea spune după modul nostru omenesc, că îl obligă intrucâtva, să întindă aceiași mână pe care o ridică să pedepsească fărădelegile poporului Său, plină de binefaceri și de milă pentru noi toți. Iisus cel răstignit pentru răscumpărarea omului, Iisus cel care s'a rugat chiar pentru cei ce-L batjocorea și-L torturau pe Golgota, în timp ce executa planul nepătruns al porniei Divine, cu scopul readucerii omului și a făpturei la starea cea dintâi, acum stă deadreapta Tatălui și mijlocește de acolo pentru neamul omenesc, pe care Dumnezeu l-a iubit atât de mult încât și pe unicul Său Fiu, L-a dat morții pentru el. Iisus este acolo pururea mijlocitor pentru noi toți și este și va fi judecătorul tuturor faptelor noastre. Mijlocitor aici pe pământ între Dumnezeu și omenire, este preotul. El are darul de a lega și de a deslega păcatele oamenilor. El are sarcina de a păstra și de a administra tezaurul tainelor prin care se revarsă grația Divină, și prin care neamul omenesc se poate renaște și poate să fie viu în veac, dacă și faptele oamenilor corespund cu cerințele Sf. Evanghelii, pe care o predică preotul. El, preotul are dreptul și puterea de a învăța, de a judeca, de a mostra, pe toți aceia pentru care el se roagă și pentru care mijlocește harul Sf. Duh și îndurarea mântuitoare a lui Dumnezeu. Pe umerii preotului a rămas tot prestigiul bisericeii lui Hristos, toată demnitatea creștinismului și toată gloria lui Iisus, pe care trebuie să le facă vii în lume și

pe care trebuie să le ducă pe culmile biruinței la care urmează să se ridice lumea prin Evanghelia împărăției cerurilor. Preotul trebuie să predice cu timp și fără timp, el trebuie să ducă această Evangheliie la toți indivizii și la toate popoarele și prin urmare apostolatul învățături lui Iisus, n'a încetat odată cu trecerea la cele veșnice a celor 12 Sf. Apostoli, ci el continuă prin preoți. Preotul este deci un nou „apostol“ și el se va reînoi mereu prin preoții următori, până la capătul lumii. Acest preot lucrează în numele lui Iisus, pe care îl reprezintă în lume și pe care îl simbolizează când își îmbracă odoarele bisericesti la cele șapte laude, la Liturghie și la Sf. Taine, ba mai mult încă, el trebuie să fie în lume ca un „alt Hristos„ după chipul și asemănarea căruia trebuie să lucreze între oameni. De aceea trebuie să-l vedem pe preot, înarmat cu toate puterile naturale și cu sabia harului Sfântului Duh—ca un vrednic ostaș—in luptă continuă cu toate puterile satanei și cu toate necazurile lumii, care isbesc împotriva sa, ori împotriva celor pe care el îi păstorește. Preotul nu poate fi conceput altfel, decât în continuă comunicare cu Dumnezeu, pe care îl propovăduiește oamenilor, pentru care el este mijlocitor. Astfel prin acțiunea sa și prin organele cultului Divin aduce harul și bunătatea lui Dumnezeu omenirii, pe care o ridică către El, iar pe de altă parte pentru a-și putea realiza acest rost în lume, luptă mereu ca să distrugă toate sculele satanei sub orice formă s'ar manifesta ele între oameni. Dar pentru aceste lucruri, se cere preotului credință și fapte, iubire desăvârșită, complectă lepădare de sine, predare totală în brațele lui Iisus, însușirea învățături creștine, muncă neîntreruptă și neobosită, râvnă către harul Divin și curajul mărturisirii lui Hristos în fața ori cui și în orice fel de împrejurări. De altă parte, noi preoții nu putem avea succes în predicarea Evangheliei, dacă vom fi mândri, încrezuți și plini numai de noi înșine, sau așa ca și cum am zice celor ce ne ascultă: „uitați-vă la mine! Nu vedeți cine sunt? Nu înțelegeți cât de inteligent, cât de deștept și pătrunzător sunt? Sau, mai aveți între voi pe altul, care poate să facă ceea ce fac eu“?

Nu astfel îl poate predica preotul pe Hristos. Nu, pentru că nu din al său, ci din încredințarea și din darul lui Dumnezeu, este el însărcinat să facă și poate să facă acest lucru. Fer. Augustin zice că predicatorul, ar vorbi în zadar, dacă n'ar fi un alt învățător alături de el, care să facă a pătrunde până la inimă cuvântul predicat, ca astfel să aducă roadă. Altfel cuvântul lui ajunge numai până la urechi. Acela care face să pătrundă în inimă și care face să aducă roadă nu e predicatorul, ci chiar Dumnezeu. De aceea spune la I Cor. 1-12 că: Pavel a semănat, Apolo a udat, iar cel care a făcut să crească este Dumnezeu“. Pavel, Apostolul neamurilor este foarte modest! El, care a făcut atât de mult pentru creștinism, nu se laudă decât cu slăbiciunile sale. Iar Sf. Ioan Gură de Aur, de câte

ori i se aduceau laude, sau felicitări pentru frumusețea și succesul pedicilor sale, răspundea: „mergi în urma mea satano“! Aceștia însă aveau o viață plină de sfințenie și pătrunsă de puterea lui Dumnezeu. Atot puternicul nu se lasă înșelat, ca noi oamenii, ci pătrunde cu atotștiința Sa, până în cele mai adânci cute ale sufletului nostru și deaceea El nu se folosește de astfel de — instrumente — care sunt sfinte numai atât cât sunt în biserică și care practică cu totul altceva, decât ceea ce vorbesc. Duhul Sfânt nu rodește sămânța aruncată de aceia pe care îi vede și lumea chiar, că predică: apă, dar bea vin, sau de cei cari dau ocaziuni poporului să arunce preoțimei în genere caracterizări ca aceia care a devenit zicală: „să faci ce zice popa, nu ce face popa“. De aceia mulți preoți buni, ba chiar cinul preoțesc în genere — biserica — sunt învinuiți și au de suferit, de pe urma celor care aruncă astfel de umbre, asupra tuturor ucenicilor lui Hristos. Și e dureros să auzi cum pentru păcatele altora, sau pentru ușurința și neatenția lor, sunt învinuiți și cei conștiințioși, ori să se ajungă la caracterizări generale, puse pe seama bisericei și a clerului, și să se paralizeze astfel progresiv acțiunea evanghelizatoare. Tristă contradicție între viața unui preot ce se depărtează astfel de rostul lui adevărat și între predica și sfaturile pe care le administrează altora spre îndreptare. Oare acest preot nu aude, cum comentează, cum vociferează și cum se agită mulțimea cu obiectivă opiniune, sau cum i se aruncă tacit, ori expres reproșul: „Doctore vindecă-te pe sineți! „Deaceia nu prin importanța ce ne-o acordăm nouă înșine, nu prin capacitatea noastră intelectuală, sau darul oratoric, ci mai mult decât prin orice, prin sfințenie și prin predica faptei, putem converti pe păcătoși și evangheliza poporul. Sfinții astfel au convertit lumea. Deci nu pretenții și svârcoliri teologice, ci cunoștință și cât mai mult simț teologic, sau comuniune mistică că Dumnezeu. „Că de vei avea credință numai cât un grăunté de muștar, vei zice muntelui acestuia, ridică-te de aici și te aruncă în mare și se va arunca și nimic nu va fi vouă cu neputință“ (Mat. 17 | 20).

Deaceia preotul trebuie să facă din darul său oratoric, un organ de a slăvi pe Dumnezeu, un instrument de a învăța, de a convinge și de a converti pe oameni la Evanghelie și pe lângă aceste — o strună de rugăciune.

În Exod la cap. 32, v. 32, după ce ni se istorisește mai înainte, că în drumul spre țara făgăduinței, poporul jidovesc a căzut în idolatrie și Dumnezeu a rostit sentința de a pierde acest popor netrebnic, ni se dă următoarea rugăciune a lui Moise: „Doamne, dacă nu ierți fărădelegile acestui popor, șterge-mă pe mine însumi din cartea vieții“, și minunea s'a săvârșit. Dumnezeu a iertat poporul pentru rugăciunea și dragostea unui om. Acest om se interpune între popor și Dumnezeu, mijlocind iertarea printr'o rugăciune. Și mulți s'au convertit, noi ni se pare

cam îndrăsneată. Prin care secret a reușit Moisi să obțină răspunsul dorit la rugăciunea sa și să întoarcă pe Dumnezeu de la o sentință rostită? Indrăsneala lui? Nu, ci fără îndoială e sfințenia, conștiința curată și faptele bune, care îl fac îndrăsneț în fața lui Dumnezeu ș. față de care Dumnezeu se îndură. Iată chipul și asemănarea după care trebuie să lucreze preotul nostru până peste veacuri. Numai așa ne putem face ascultați de oameni și iubiți de Dumnezeu și numai nevinovați și bineplăcuți Lui vom putea mijloci pentru oameni înaintea Stăpânitorului a toate. Sf. Grigorie zice: „Dacă nu ești plăcut înaintea lui Dumnezeu, nu-L împlânzești, iar dacă nu-L împlânzești: de ce ești preot?“

De ce dar să ne plângem că nu ne ascultă poporul, că se înmulțesc rătăciții, că n'avem succes în pastorație, că ne așteaptă timpuri grele, că tineretul e îndărănic, că cei maturi și intelectualii nu ne înțeleg, sau că rugăciunile noastre nu sunt primite și ascultate de Dumnezeu? Ne-am examinat vreodată conștiința, să vedem dacă avem sfințenia, care ne-ar da dreptul la îndrăsneala de a rosti pentru poporul nostru o rugăciune, asemenea celei rostite de Moisi? Sau să ne dăm seama, dacă nu cumva suntem șterși din „cartea vieții“, mai înainte de a silabisi astfel de rugăciuni? Dumnezeu nu ascultă pe cei cei păcătoși. Dar câți dintre noi își fac conștiincios pravila, câți se roagă în toată sinceritatea inimii lor și pentru ei înșiși, câți nu se duc împovărați la Sf. Altar și câți comunică intim cu Dumnezeu? De altă parte, câți ard în flacăra Duhului Sfânt când intră în Altar, câți se spiritualizează ca să zică așa lăsând carnea afară, sau câți nu găsesc tocmai acolo ocazii de convorbiri și de aranjamente, ce numai la Altar nu se pot întocmi? Tâlharul de pe cruce a făcut cea dintâi mărturisire publică despre Iisus, când a zis: „Nu te temi tu de Dumnezeu, că întru aceeași osândă ești? și noi cu dreptul, că cele vrednice de faptele noastre luăm, iar acesta nici-un rău n'a făcut“ Luc. 23 | 41, lucru prin care a devenit apostolul lui Iisus și s'a mântuit. Dar acum, câți nu se pleacă oamenilor sau împrejurărilor, numai pentru considerația de a fi manierați, de a nu jigni, de a nu forța nota și de a fi oportuniști? Câți epuizați nu se pleacă slugilor ca să se pună bine cu stăpânii, câți nu socotesc că serviciul divin ar trebui renovat după timpuri și câți nu suprimă îngenuncherile, sau nu prescurtează rugăciunile pentru diferite considerațiuni față de oameni? Sau câți dintre cei care poartă pe umerii lor tot prestigiul și demnitatea bisericii lui Hristos, au curajul de a-L mărturisi cu tărie și convingere în fața oricui, în ori ce fel de împrejurări și cu ori ce riscuri? Câți pot merge până la lepădarea de sine, ca să nu zică până la martirizare, pentru Hristos?

De sigur că se poate convinge oricine, că sunt foarte puțini preoți, cărora poate că le lipsește conștiința misiunii lor. A susținea altfel ar însemna un nonsenz, deoarece biserica a

trăit și a progresat până acum, numai preoții săi. Apostolatul lor a dat și — a născut martirii — a biruit păgânismul, a înfruntat persecuțiile, a răspândit Evanghelia și în ciuda tuturor prigonirilor nu s'a stins nici în ghiarele diavolului bolșevic. De aceea cei mulți sunt situați pe latura activității neobosite și creatoare a bisericii lui Iisus, și preoțimea românească păstrătoare a tradițiilor, refractară oricărui spirit de renovare ce ne vine de la cei de altă lege, sau de peste hotar, harnică și conștientă, se poate mândri cu munca ei pe ogorul lui Hristos. Cei puțini însă, aruncă umbra și asupra celor conștienți și demni. Aceștia din urmă dau anză, nu numai nouă preoților, ci și celor profani, să le punem șirul de întrebări de mai sus și să sesizăm chestiunea de care ne ocupăm. Cuvintele Sf. Evang. pare că sunt rostite anume, ca să fie actuale pentru toate timpurile și prin urmare, oricare dintre noi dacă va nimeri să se găsească pe vre-una din liniile trase aici, spre a prinde în obiectivul ei pe cei vizați, să-și amintească de cuvintele: „Medice, vindecă-te pe sineți“ Luc. 4 | 23. Deci, Frate dragă, nosce te ipsum și aliniază-te în frontul aleșilor lui Iisus; tu care ești depărtat apropii-te, iar tu care ești apropiat ajută ferm și hotărît pe toți cei îndepărtați.

Va zice poate cineva că biserica noastră nu e activă, că drumurile pe care mergem nu sunt rodnice și că după război subț ascuțișul problemelor noi și subț loviturile (care nu se văd) ce ne-ar veni de la altă lege, biserica va suferi în membrile sale, sau va cădea. — Ignoranți!

Hristos nu va lăsa să se distrugă opera Sa, pentru care El a sângerat pe cruce. Va fi însă „Vai omului prin care vine sminteala“. Și chiar dacă lumea aceasta ar fi plină de răi și în ea nu s'ar găsi decât 10 preoți buni, pentru aceștia ca pe vremea lui Avraam, când Dumnezeu se hotărî să piardă Sodoma (Fac. 19), nu va lăsa să piardă cetatea bisericii creștine.

Zarea bisericii noastre ne stă în față întrebătoare, dar plină de încredere și de nădejdi. Căci dacă cei care au obiceiul să bârfească, ar lua în considerație, preoțimea, casele preoților, monahismul, seminariile, facultățile de teologie și toate școalele și ramurile de cultură ce s'au ridicat în lume din biserică, cu toată contribuția ce s'a adus de aici pentru credința și pentru neamul nostru și-ar da seama ce rost a jucat și va juca în toată istoria noastră, această instituție divină și păstorii săi. De aceea să nu piară nădejdea și încrederea în puterile noastre.

Pr. C. Pâslaru

Pe margini de cărți

Ortodoxismul român trăește azi și prin pana regeneratoare de mentalități și modelatoare de suflete, a câtorva distinși teologi tineri, cari au venit să încrusteze pe altarul culturii românești, probleme și idei necesare oricărui om cult, scoase și rezolvate după o asiduă muncă intelectuală.

Printre aceste elemente de elită teologică face parte și doctorul Ion Lanerăjan, autorul între altele, și al celor două frumoase volume: „Orientări spre România Nouă” și „Probleme moral-religioase”.

În ambele aceste cărți, autorul nu apare ca un creator de frazeologie seacă, care ne-ar face să ne ducem cu gândul la cine știe ce rubrică din cotidienele obișnuite, ca „Baloane de săpun” etc. ci se impune prin articole, unde fondul și forma se îmbină așa de măestru, încât te face să te crezi în fața unui adevărat tablou de artă literară.

Dacă prin fondul articolelor sale te simți pe marginea unor tratate doctrinare și ai aface cu teologul instruit, apoi, prin eleganța stilului și proprietatea cuvintelor, înțelegi că ai de a face cu maestrul dăltuitor de poezie și cioplitor de imagini, călit la căldura sufletului cântărețului pătimirii ardelenesti.

Motivele tipăririi acestor cărți ni le spune autorul chiar dela început, în prefață: „Dorința de a lua parte, alături de alții, la întronarea, în viața publică, a crezului național, singurul în stare să prilejuiască noi și reale biruinți ale genului românesc și din dorința de afirmare a primatului spiritual asupra concepțiilor materialiste și atee” — atât de frecvente.

În prima lucrare „Orientări spre România nouă”, vorbește cetățeanul sbuciumat, dornic de o mai curată vleață românească, — cetățeanul angajat cu umerii săi sufletești, la carul naționalismului creator, al cărui obiectiv este reabilitarea sufletului românesc, legat în drepturile sale morale și naționale, de streinii acaparatori ai celor mai de seamă resurse ale bogăției noastre naționale.

Principiile pe care fiecare trebuie să le urmeze, pentru însănătoșirea și dezvoltarea nației, și care trebuie să

meargă întreaga generație tânără, sunt: naționalism integral, creștinism genuin, primatul spiritualului, introducerea eiice în conducerea statului, integrarea statului, integrarea tinerețului în politica de realizări, guvern autoritar, om de mână tare.

«Numai așa, zice autorul, vom putea slatornici în vieaja publică un orizont de viață senină, în sufletele mulțimii un adevărat elan creator, în ierarhia socială principiul selecționii valorilor, în mânăuirea banului public un rigorism etic, în funcțiunile de stat, ca și în întreprinderile particulare, principiul echității și proporționalității etnice».

A asistat și el la măcinarea sufletului românesc în luptele politice, la strecurarea de imensurabile greșeli în vieaja statului, la înstrăinarea neamului în propria sa țară, la pierderea specificului său românesc, — patrimoniul național — deaceea și-a pus speranța într'un viitor cu orizonturi noi, lucru care s'a putut realiza astăzi.

În «Probleme moral-religioase» autorul atacă unele chestiuni, care, deși destul de frecvent discutate, angajează totuși o realitate ce trebuie mereu exploatată, pentru a se putea înlătura pâcla nebuloasă ce apasă pe mințile insinuant furate de concepțiile ateist-materialiste din ziua de azi.

Problema idealului educației creștine, a asistenței sociale, importanta problemă a comunismului, realitatea învierii lui Christos și pericolul sectelor, sunt tot atâtia piloni de orientare ai preotului misionar, trimis prin grația divină să continue drumul greoiu al mântuirii omenești.

Dacă pentru omul cult, în general, aceste probleme formează petale ce fac mai captivantă corola minții sale, apoi, pentru preotul ortodox, ele sunt arme automate, cu care să se prezinte, gata de a da lupta, în cetățuia sufletului lucrătorului din fabrică, a hamalului din târguri, a copiilor îndrăgostiți de maidane și ruină, a intelectualului șubred, a orgoliosului cult, a indiferentului, a mondenului.

În toate aceste probleme autorul nu se complăce în pedantism sau tautologie, ci fiecare chestiune este expusă clar și propriu.

Iată, de exemplu, cât de înțeles vorbește despre pericolului sectelor: «Sunt proaspete în mintea tuturor, acțiunile de desordine publică ale stilștilor, sau acțiunea imorală a ino-chentiștilor, ori cea subminatorie a adventiștilor reformiști,

cară se opun serviciului militar... Vremurile aspre prin care trecem impun stăruitor strângerea laolaltă a tuturor forțelor națiunii și nu dispersarea lor. Ele implică o întărire a credinței strămoșești, reprezentată prin biserica dominantă și nu slăbirea ei prin acțiunile sectare. Ele cer curmarea agitațiilor de orice natură și, deci și religioase, care slăbesc mecanismul vieții noastre de stat».

Atunci când puterile sale de muncă îl nemulțumesc cu sondarea imanentului, autorul știe să urce pe aripile gândirii în transcendent și să disece, din lumea transempiricului, chestiuni de filosofie creștină, dovedind prin aceasta puterea sa de judecată abstractă.

„Realismul Sfântului Ioan Damaschin“, „Idee de filosofie creștină“, „Sfințitul filosofiei medievale“, „Realismul tomist“, „Viața morală și lumea de dincolo“, „Justificarea binelui“, sunt tot atâtea scânteii de transempiric în immanent.

Cunoscutul teolog te poartă pe plaiurile gândirii, părând că te coboară în abisul neștiinței, pentru a te ridica în grabă pe culmile înșorite ale luminii rațiunii, căutând să elucideze deosebit de importante probleme: divin, om, viață, lumea de dincolo, etc..., în adevăratul sens creștin, fără a uita să se sprijine în afirmațiile sale pe cei mai adânci cugetători, începând dela Sfântul Ioan Damaschin până la J. Chevalier. sau, dacă trecem granițele sufletului românesc, până la încercatul filosof Ion Petrovici, pentru care are multă admirație.

Sprijiniți-vă pe cărți, par'că ar vrea să ne spună autorul, scoateți din adâncii rezervorului lor firișoarele de aur ale argumentelor raționale, pentru a putea face înțelese și altor minți, decât ale voastre, probleme vechi, dar totuși mereu noi, prin actualitatea lor, obiectivul lor fiind însăși viața, pe care interpretați-o, alături de Nichifor Crainic, după modul teandric, modul lui Cristos, pentru a putea ajunge să ștergeți mai repede, din sufletele voastre și ale altora, nostalgia pașadisului pierdut, prin ajungerea la ținta perfecțiunii.

Preotul Vasile Nartea

BIBLIOGRAFIE

Liviu Stan, «Rasă și religione», 1942. 152 p., 200 lei, Tipografia Arhidiecezană—Sibiu.

P. C. Prof. Liviu Stan în cartea sa «Rasă și Religione», tratează cu multă competență o problemă, care prin actualitatea ei, se află în centrul preocupărilor politice și religioase a zilelor noastre. Lucrarea răspunde limpede, documentat și obiectiv, la întrebările pe care mulți din intelectualii noștri și le pun. Din această lucrare, ce se impune prin autoritatea ei științifică și care se împarte în trei capitole: I Rasa, II Rasa și Religionea, III Rasa și Creștinismul, spicuum următoarele:

„Rasismul nu e antireligios, nu e nici areligios, ci este numai anticreștin». (p. 2) Acest rasism nu caută să desființeze—fenomenul religios—ci «vrea să-l înlăture sub forma lui creștină catolică din viața poporului german, înlocuindu-l printr’o formă nouă religioasă, printr’o nouă credință, proprie rasei arice și mai ales poporului german, reprezentantul prin excelență al acestei rase» (p. 3). Rasismul derivă din biologism și luând aspectul unui mit, consideră sângele, ca element netrecător și divin cu prezență concretă în viață, în timp ce Dumnezeu se află în ceruri și pretutindeni, ca ceva abstract. Pe această cale eronată, rasismul nu va putea birui, ci «va ajunge la un rezultat pozitiv, numai încercarea susținută, care-și va ancora idialul în credința în Dumnezeu» (p. 10).

După ce tratează apoi, în cap. I, despre: rasă, caracteristicile biologice ale rasei, rasismul și împărțirea raselor, evidențiind lupta dintre reprezentanții rasei arice și a celei semite, în cap. II, care este și nervul întregii lucrări, expune teoriile despre fenomenul religios a mai multor rasiști ca: Bavink, Haller, Leese, Merckenschlager, Chamberlain, A. Rosenberg, Goebbels, Müller, Haner, Kriek și alții, arătând că opiniunile lor diferă și că eroarea lor constă în faptul că ei cunosc perfect datele unui singur element — rasa — dar igno-

rează fenomenul religios, pe care nu-l socotesc ceiace este el în realitate, ci «ceiace li se pare lor că ar fi bine să fie». Omul simte lipsa fenomenului religios, fără care nu poate ajunge la desăvârșire, deci nu se poate mântui, astfel că raportul dintre religiune și rasă este un raport de dependență a acesteia din urmă față de cea dintâi.

În cap. III expune raportul dintre rasă și religiunea creștină. Specificul creștin este privit de rasiști, la fel cu celelalte produse ale puterii creatoare atribuite rasei și ei consideră acest specific creștin ca produs al rasei semite, pe Iisus ca pe un întemeetor al unei religiuni eroice, iar pe Ap. Pavel ca pe falsificatorul, care a iudaizat religia lui Hristos. Religia semită a pătruns subțor forma creștinismului în sfera religioasă indo-germană pe care a infectat-o cu elemente eterogene și deci după această teorie, creștinismul trebuie combătut. Rasismul afirmând panteismul, monolatria rasistă sau cea fatalistă, e împotriva monoteismului creștin și a divinității transcendente, negă divinitatea lui Hristos, acțiunea lui mântuitoare, revelația, inspirația, trinitatea etc. (pag. 88-91).

După ce face apoi constatarea că rasele sunt apariții naturale, posterioare căderii în păcat, arată că ridicarea din păcat a înfăptuit-o creștinismul pentru toate rasele, inobilându-le și că deși inegale și deosebite ca forme ale existenței și posibilității lor de realizare, rasele sunt egal îndreptățite la opera mântuirii prin Iisus Hristos. «Rasismul ar trebui să aibă față de divinitate, atitudinea de dependență, iar nu pe cea de independență, pe care o are». Oricât s'ar turbura credința, prin mitul rasist, ea va domina adversitățile. «Adevărul rasist, cu toate consecințele și anexele lui, va impune în viața creștinismului apusean revizuri și reforme, care pentru creștinismul nostru răsăritean ortodox nu constituie nici o primejdie pentru că atât rasismul cât și naționalismul ca formă subordonată rasismului, cu întreaga lui constelație de valori, se găsesc în tezaurul doctorinei și a vieții Bisericii ortodoxe, sunt realități de care ortodoxia ține

seamă doctrinar și practic, organizându-se în Biserici Naționale și cinstindu-le astfel ca facere bună a mânilor lui Dumnezeu» (p. 122).

— Fără să facem comentarii asupra lucrării P. C. Prof. Liviu Stan, credem că la viața actuală și la rostirile ce se vor pune neamului omenesc după terminarea acestui război, găsim răspunsul nimerit la chestiunea tratată și deaceea o socotim bine venită.

S. Mehedinți-Soveja, Creștinismul românesc. 1941, 223 p., editura Cugetarea — Georgescu — Delafras, București.

În partea introductivă, autorul ne spune că lucrarea e închinată Moldovenilor. Destinul dascăl dorește să răspundă la întrebarea: «Nu cumva și creștinismul românesc este îmbăcsit de iudaism»? (p. 13). Răspunsul nu e luat din latura dogmatică, ci cuprinde câteva păreri personale despre creștinismul românesc, așa cum a fost apucat din munții Vrancei (p. 17).

Partea I a lucrării este subîmpărțită în II capitole, pe care le enumărăm: I Lipsa războaielor confesionale în viața poporului român, II Neutralitate față de discuțiile dogmatice, III Primatul sufletului, IV Arhaismul creștinismului românesc, V Simbioza între Biserică și Stat — fără antagonism, VI Lipsa ereziilor și ereticilor, VII Adâncă pătrundere a lui Iisus în folklorul național, VIII Lipsa aplecării spre răzbunare, IX Supunerea la suferințe ca mijloc de purificare morală, X Încrederea în biruința binelui asupra răului, XI Prioritatea frumuseței morale față de justiția formală.

Partea II a lucrării cuprinde un cap. despre «Verificarea istorică», altul «Orientarea în viitor» și un epilog.

Ca un adânc cunoscător al poporului român și al credinței creștine, arată cum a înțeles românul porunca—iubirei—dată de Iisus și cât de îngăduitor este față de credințele altora, că toleranța religioasă nu e semnul unui indiferentism ci al unei «reale omenii» și al unei «reale maturități sufletești», că el, poporul român, nu se putea «coborâ la harță pentru mărunțișurile ereticilor», ci «a rămas natural față de credințele

altora», că «limba, martorul cel mai vechiu și mai credincios al unui neam, ne arată vechimea creștinismului românesc și chiar arhaismul lui», că «Evanghelia a ajuns pe nesimțite un fel de lege nescrisă, ținând locul magistraturei», că la noi n'a avut loc nici „cezarpapismul» și nici «papocezarismul», că «strămoșii noștri nu s'au lăsat ademeniți de vântul înoirilor venite de aiurea», că Iisus Hristos și Sf. Fecioară Maria au pătruns în folklorul românesc și acesta e un „document lămurit că creștinismul nostru nu e numai străvechiu, dar are și o coloratură locală» (p. 71-79). Prin lipsa războaielor confesionale, a ereziilor și a persecuțiilor religioase, poporul român a dovedit o reală apropiere de maturitate» și «o cultură majoră». În cap. Orientare în viitor, zice: «Datoria cea mai imperativă a ceasului de față e să cunoaștem și să cultivăm tot ce este mai ales în caracterul și tradiția neamului românesc»... iar între darurile cele mai de preț ale tradiției avem și Creștinismul nostru românesc, temeiul de viață sufletească cu adevărat superioară», (p. 193-213).

Lucrarea Domnului profesor S. Mehedinți, e un temei al cugetării românești, o rostire de încredere în puterile și calitățile acestui neam, un vestitor de timpuri bune și o expresie obiectivă și naturală a credinței și a naționalismului acestui popor, tălmăcită de mintea unui iscusit profesor, de sufletul unui ortodox și de inima unui român ce crede în viitorul neamului. Cartea aceasta nu trebuie să lipsească din mâna niciunui cărturar cu dragoste de neam și de creștinismul nostru românesc.

Domnul Al. Țăscarov Moldovanu, care face cinste neamului nostru și a contribuit la promovarea vieții creștine în sânul acestei națiuni, cu atâtea scrieri de o pătrundere profundă în sensul învățătorei lui Iisus, dăruiește literaturii noastre încă o comoară—Scrisori de războiu—în care pe lângă contribuția ce o aduce la îmbogățirea folklorului românesc, ne face să vedem limpede că bogăția credinței străbune e nedespărțită și prezentă în www.ziuaconstanta.ro toate lipsurile

lui și în orice fel de împrejurări s'ar afla. Document al dragostei de Dumnezeu și de țară. Sufletul și pana Domnului Al. L. Moldovanu sunt mai presus de toate elogiile, ce i s'ar putea aduce. Biserica se mândrește cu asemenea fii.

Pentru colportaj :

Pr. D. Fecioru, traduce sub titlul : „Pagini alese din Sf. Părinți”, 16 broșuri pentru popor. Se găsesc la Institutul Biblic și de Misiune, București și costă 3 lei broșura, iar la comenzi mai mari se face și rabat.

Pr. I. Gafton, Despre post, 1942, 24 p. ; 8 lei, la Ed. Inst. Bibl. București.

Pr. N. M. Popescu, prof. univ., Viața și faptele părintelui Grigorie Dascălul, 1942, 32 p., 10 lei, Ed. Inst. Biblic, București.

În biblioteca „Mărgăritatele Lumii”, au apărut 23 broșuri din „Biblioteca intelectualului”, potrivite pentru intelectuali, pentru elevi de curs superior și chiar pentru preoți. Întreaga colecție costă 138 lei.

Colecția „Mărgăritatele Lumii”. alcătuită din 51 numere, a 3 lei bucata, adică 153 lei complectă.

Comenzile pentru „Biblioteca intelectualului” și „Mărgăritatele Lumii” se fac la Bib. Mărg. Lumii, *București III*, Calea Victoriei 202, de unde se pot obține și 57 numere din „Credința Ortodoxă”, cu 171 lei, plus transportul.

Pr. C. Pâslaru

Circulari

No. 6667 din 19 Noembrie 1942

Prea Cucernice Părinte,

În urma ordinului Prea Sfințitului Episcop-Locotenent, vă rugăm a da o circulară întregului cler din acel protopopiat, prin care să se facă cunoscut că proeții sunt obligați a colabura la educația tineretului extrașcolar și premilitar. Deasemenea vor da ajutorul la înființarea corurilor bisericești.

În vizitele și inspecțiile ce veți face, vă veți interesa dacă proeții își îndeplinesc această obligație.

D. O.

Consilier Referent
Preot C. Coadă

No. 6771 din 19 Noembrie 1942

În urma aprobării date de Prea Sfințitul Episcop-Locotenent, referatului Secției culturale, se aduce la cunoștință P. C. Preoți din Sf. Episcopie a Constanței, următoarele :

1. Orice colportor nu va avea voie să vândă cărți religioase și icoane dacă nu va avea autorizația Sf. Sinod ;

2. Preotul va fi obligat a controla pe colportori să vadă dacă au cărți luate dela Institutul Biblic, Tipografia Cărților bisericești, Tipografia Mănăstirei Neamț, sau edituri eparhiale, luându-se măsuri cu ajutorul autorităților comunale și polițienești, contra celor care ar avea altfel de broșuri sau icoane ;

3. Pe viitor se vor distribui prin protoierii broșuri și icoane de la Institutul Biblic. Preoții și cântăreții sunt obligați să ia în vedere și să distribuie chiar personal,

broșurile și icoanele trimise și acest lucru să nu-l socotească jignitor, căci o carte și o icoană sunt colaboratorii în parohie pentru luminarea enoriașilor și trezirea sentimentului religios.

D. O.

Consilier Referent

Preot C. Coadă

No. 6772 din 18 Noembrie 1942

In urma aprobării Prea Sfințilului Episcop-Locotenent, a referatului Secției Culturale a Sf. Episcopii se aduce la cunoștință Prea Cucernicilor Preoți din Sf. Episcopie Constanței următoarele, cu privire la predarea învățământului religios în școala primară :

Predarea învățământului religios de către preot, este un drept câștigat de biserică, după multe străduinți. Dar acest drept a fost compromis în parte, de unii preoți, prin neglijareu totală dela datorie. Și din această cauză autoritățile școlare au dat dispozițiuni direcțiunilor de școli, de a nu-l mai obliga pe preot la predarea religiei, ci numai a-l îngădui, atunci când își ia obligațiunea de a preda în mod regulat.

Pentru că această dispoziție ar fi o pierdere pentru biserica noastră, se aduce la cunoștința preoților, că întrucât ne privește pe noi și biserica noastră, nu ne-a încetat datoria de a preda religia în școala primară.

Prin vizitele canonice și inspecțiile ce se vor face în parohii, se va avea în vedere, dacă se predă religia de către preot, notându-se acest lucru prin procesele verbale ce se vor încheia.

D. O.

Consilier Referent,

Preot C. Coadă

No. 6866 din 20 Noembrie 1942

Prea Cucernice Părinte,

Din dorința noastră de a cunoaște o situație exactă de felul cum se predă religia în școlile primare din cuprinsul eparhiei, vă punem în vedere a ne înainta urgent un tablou de toate parohiile din acel protopopiat, arătându-se în rubrici separate următoarele date :

1. Câți preoți sunt în parohie ;
2. Câte școli primare ;
3. Câte posturi de învățători ;
4. Câte clase în total ;
5. Dacă se predă religia de către preot ;
6. Care anume preot predă (parohul sau ajutorul);
7. In parohiile unde preotul nu predă, să se arate motivele ;

8. Se va arăta dacă sunt și câte, școli secundare și care preoți predau religia sau alte obiecte.

Se vor arăta și preoții profesori fără parohie.

Deasemenea Ni se va arăta în ce stare se găsește biserica, casa parohială și cimitirul și în care anume parohii sunt cimitire a căror îngrijire cade în sarcina primăriei.

Tabloul va fi în dublu exemplar înaintat.

Cu arhierești binecuvântări.

Episcop-Locotenent,

† **Eugeniu**

Consilier Referent,
Preot C. Coadă

No. 6901 din 23 Noembrie 1942

Se aduce la cunoștința Prea Cucernicilor Preoți din cuprinsul Sfintei Eparhii, că potrivit hotărârei Sf. Sinod, ie ședința dela 15 Martie 1938, sunt oprite cu desăvârșire școlile în care se predă religia pește an.

Nu se va mai da de către Sf. Episcopie nici o aprobare, decât celor ce dovedesc, că au venit, sau pleacă în concentrare sau pe front și în aceste cazuri nu va fi primită nicio cerere fără referatul parohului respectiv.

Prea cucernicii Preoți sunt obligați, ca înainte de începerea oricărui post, să anunțe din vreme, cu 2—3 săptămâni, pe enoriași, că nu se pot cununa în post și deci să nu se mai facă cereri și mijlociri inutile.

Episcop-Locotentent,

† (ss) **Eugeniu**

Consilier Referent,
Preot C. Coadă

No. 7071 din 30 Noembrie 1942

Prea Cucernice Părinte,

Intrucât am constat că numeroși preoți și cântăreți Ni înaintează cereri de transferare direct, fără avizul protoiereului respectiv și fără memorii și acte doveditoare de activitatea desfășurată, vă invităm să puneți în vedere întregului personal din acel protopopiat, ca pe viitor, odată cu cererile de transferare să înainteze și memorii bine motivate și însoțite de acte doveditoare pentru activitatea desfășurată în parohie pe teren pastoral-misionar, gospodăresc și în colaborare cu celelalte instituții de interes obștesc.

Memoriu va fi certificat de către Protoiereul respectiv, care cunoaște activitatea solicitantului.

Cântăreții Ni vor trimite, pe lângă avizul favorabil al parohiilor respective și un certificat de bună purtare.

Cu arhierești binecuvântări.

Episcop-Locotentent,

† **Eugeniu**

Consilier Referent,
Preot Gh. Sorescu

No. 6944 din 24 Noembrie 1942

Prea Cucernice Părinte,

Din ordinul Prea Sfințitului Episcop-Locotenent vi se pune în vedere a da o circulară tuturor parohiilor din acel protopopiat, prin care clerul să fie invitat, ca înainte de sărbătorile Crăciunului să se prezinte la protoierie spre a lua calendare, material de colportaj (cărți, cruci, icoane) și lumânări, pentru a le distribui la enoriași.

D. O.

Consilier Referent,

Preot C. Coadă

No. 6939 din 24 Noembrie 1942

Prea Cucernice Părinte,

În urma ordinului Prea Sfințitului Episcop-Locotenent, vă rugăm să procedați de îndată la o reorganizare a cercurilor preoțești.

Prea cucernicia Voastră care cunoașteți distanțele veți face propuneri. Veți avea în vedere ca preoții să nu fie obligați să se ducă la o depărtare mai mare de 15 km. Numărul preoților din cerc poate fi mai mic, decât a fost în prima organizare a cercurilor.

De ziua și felul cum se vor ține ședințele veți primi un alt ordin.

D. O.

Consilier Referent,

Preot C. Coadă

Transferări de personal

Transferări de preoți

1) Preotul Marin Radu dela parohia Principesa Elena jud. Ialomița, la parohia Ștefănești, jud. Ialomița, pe data de 1 Decembrie 1942.

2) Preotul Ilie Danciu dela parohia Domnița Maria-Ialomița, la parohia Vlad Țepeș-Ialomița, pe data de 1 Septembrie 1942, în postul II.

3) Preotul Vasile Nartea dela parohia Arsa-Constanța, la parohia Mangalia-Constanța, în postul II, pe data de 1 Decembrie 1942.

4) Preotul Teodor Iordache dela parohia Vulturul-Constanța, la parohia Chirnogeni-Constanța, pe data de 1 Decembrie 1942.

5) Preotul Ioan Stoian dela parohia Donești-Olt la parohia Castelu, jud. Constanța, pe data de 1 Decembrie 1942.

6) Preotul Ioan Tobă dela parohia Țepeș-Vodă-Constanța, la parohia Siliștea-Constanța, pe data de 1 Decembrie 1942.

Transferări de cântăreți

1) Domnul Alexandru Raicu din postul de cântăreț dela Catedrala Sfintei Episcopii Constanța, în postul de cântăreț la Catedrala Sf. Episcopii Huși, pe data de 1 Septembrie 1942.

2) Domnul Gh. Gavriloiu din postul de cântăreț dela parohia Căzănești-Ialomița, în postul de cântăreț la parohia Munteni Buzău II-Ialomița, pe data de 1 Octombrie 1942.

3) Domnul Mitrofan Mihai din postul de cântăreț dela parohia Slatina-Olt, în postul de cântăreț la parohia Hârșova-Constanța, pe data de 1 Decembrie 1942.

4) Domnul Gheorghe M. Tănase din postul de cântăreț dela parohia Slobozia-Ialomița la parohia Bugiac-Constanța, pe data de 1 Decembrie 1942.

5) Domnul Nicolae Șerban din postul de cântăreț dela paronia Băneasa-Constanța în postul de cântăreț la parohia Beilic-Constanța, pe data de 1 Decembrie 1942.

Numiri de preoți

1) Pr. Constantin Ștefănescu la parohia Dor Mărunt II, jud. Ialomița, pe 1 August 1942, ca paroh.

2) Pr. Gh. Gheorghiu la parohia Principesa Elena, jud. Ialomița, pe 1 August 1942, ca preot ajutor.

3) Pr. Vasile Cojocaru la parohia Peștera, jud. Constanța, pe 1 August 1942, ca preot ajutor.

4) Pr. Constantin Stancu la parohia Dichiseni, jud. Ialomița, pe 1 Septembrie 1942, ca paroh.

5) Pr. Toma Mihail la parohia Brăția, jud. Ialomița, pe 1 Septembrie 1942, ca paroh.

6) Pr. Stelian Velicu la parohia Frumușica, jud. Ialomița pe 1 Septembrie 1942, ca preot ajutor.

7) Pr. Stancu Vasile la parohia Vlăiculești, jud. Ialomița pe 1 Septembrie 1942, ca paroh.

8) Pr. Gh. Nicolescu la parohia Pietroiu, jud. Ialomița pe 1 Septembrie 1942, ca preot ajutor.

9) Pr. Stan Preda la parohia Buliga II, jud. Ialomița pe 1 Decembrie 1942, ca paroh.

10) Pr. Costache Vasile la parohia Domnița Maria, jud. Ialomița pe 1 Decembrie 1942, ca paroh.

11) Pr. Vespasian Cernescu la parohia Saraiu, jud. Constanța pe 1 Decembrie 1942, ca paroh.

12) Preot Țone Mocanu la Parohia Cogealac jud. Constanța pe 1 August 1942 ca preot ajutor.

13) Preot Gheorghe Zănea la parohia Hârșova jud. Constanța pe 1 August 1942, ca preot ajutor.

14) Preot Nicolae Popescu la parohia Model jud. Ialomița pe 1 August 1942, ca preot ajutor.

15) Preot Teodor Cazan la parohia Jilavele II, jud. Ialomița pe 1 August 1942, ca paroh.

16) Preot Dumitru Mihăilescu la parohia Andolina jud. Ialomița pe 1 August 1942, ca paroh.

17) Preot Vasile Călinescu la parohia Cocargeaua III jud. Ialomița pe 1 Septembrie 1942 ca paroh.

18) Preot Mihail Ionescu la parohia Manasia II jud. Ialomița pe 1 Noembrie 1942, ca paroh.

19) Preot Radu Stanciu la parohia Axintele II jud. Ialomița pe 1 Noembrie 1942, ca paroh.

Numiri de cântăreți

- 1) Comnea Nicolae la parohia Petroșani jud. Constanța pe 1 Noembrie 1942.
- 2) Constantin Dojan la parohia Perișoru jud. Ialomița pe 1 Noembrie 1942.

Incadrări și reîncadrări de preoți

- 1) Pr. Anghel Gheorghe la parohia Oltina, jud. Constanța pe 1 Noembrie 1942, ca preot ajutător.
- 2) Pr Nicolae Luca la parohia Topalu, jud. Constanța pe 1 Noembrie 1942, ca preot ajutător.
- 3) Pr. Ion Runcanu la parohia I. Lahovari, jud. Ialomița pe 1 Octombrie 1942, ca paroh.
- 4) Pr. Dumitru Rusu la parohia Eforia, jud. Constanța pe 1 Septembrie 1942, ca paroh.
- 5) Pr. Vasile Tasi la parohia Ferdinand I, jud. Constanța pe 1 August 1942, ca preot ajutător.
- 6) Pr. Nic. Alexandrescu la parohia Viile Noi, jud. Constanța pe 1 August 1942, ca paroh.
- 7) Pr. Neagu Badea la parohia Dimieni Bălășești, jud Ialomița pe 1 August 1942, ca paroh.
- 8) Pr. Petre Breteanu la parohia Capela Cimitirului Slobozia Veche Jud. Ialomița, pe 1 August 1942. ca paroh.

Parohii Vacante

Se publică vacante pe data de 1 Noembrie 1942 parohiile și posturile de preoți mai jos notate, cari au fost înștiințate prin Deciziunea Onor. Minister al Culturii Naționale și al Cultelor No. 59205 | 1942, pe data de 1 Noembrie 1942 :

- 1) Un post de preot la Catedrala Episcopală din Constanța ;
- 2) Un post de diacon la Catedrala Episcopală din Constanța ;
- 3) Un post de canonarh la Catedrala Episcopală din Constanța ;
- 4) Parohia Balaciu, prin deslippingea satelor Balaciu de Sus și de Jos dela parohia Sf. Gheorghe Jud. Ialomița ;
- 5) Un post de preot ajutător la parohia Chioara Jud. Ialomița.

Vacante prin transferări

6) Parohia Arsa, Jud. Constanța, vacantă pe 1 Decembrie 1942.

7) Parohia Țepeș-Vodă Jud. Constanța vacantă pe 1 Decembrie 1942.

8) Parohia Vulturul Jud. Constanța, vacantă pe 1 Decembrie 1942.

9) Parohia Principesa Elena Jud. Ialomița vacantă pe 1 Decembrie 1942.

10) Postul II de cânt. dela parohia Călărașii Vechi, Jud. Ialomița vacant pe 1 Martie 1942;

11) Postul de cânt. dela parohia Dorobanțu, Jud. Constanța, vacant pe 1 Mai 1942.

12) Postul de cântăreț dela parohia Corbul de Jos, Jud. Constanța, vacant pe 15 Mai 1942.

13) Postul de cântăreț dela parohia Radu Negru Jud. Ialomița, vacant pe 1 Iunie 1942.

14) Postul de cântăreț dela parohia Căzânești, Jud. Ialomița vacant pe 1 Septembrie 1942.

15) Postul de cântăreț dela parohia Cotu Văii, Jud. Constanța, vacant pe 1 Septembrie 1942.

16) Postul de cântăreț dela parohia Băneasa, Jud. Constanța, vacant pe 1 Decembrie 1942.

17) Postul de cântăreț dela parohia Sf. Andrei-Palas Constanța, vacant pe 1 Februarie 1943.

18) Postul de cântăreț dela parohia Măgureni, Jud. Ialomița, vacant pe 1 Septembrie 1942.

19) Post de cântăreț dela parohia Sf. Dumitru Constanța, vacant pe 1 Decembrie 1942.

D E C E S

1) Pr. onorif. I. Apostol, din Dobromir Vale, Jud. Constanța, decedat în luna Septembrie 1942.

Preoți și cântăreți pensionați

1) Preot Stan Chirulescu ajutor la parohia Țândărei Jud. Ialomița pe 1 Ianuarie 1943.

2) Cântărețul Ioan Brumă, parohia Sf. Andrei Palas-Constanța, pe 1 Februarie 1943.

Demisii de Cântăreți

1) Cântărețul Valeriu Martin, parohia Mircea-Vodă Jud. Constanța pe 1 Septembrie 1942.

2) Cântărețul Vasile Vârlan, parohia Măgureni Jud. Ialomița pe 1 Octombrie 1942.

Protoieria Circ. IV-a Ștefănești Jud. Ialomița s'a desființat pe data de 15 Noembrie 1942

Numiri de personal ad-tiv

1) D-na Georgeta Popa, impegată în cancelaria Sf. Episcopii Constanța pe 1 August 1942.

2) D-na Zenobia Popa, dactilografă în cancelaria Sf. Episcopii Constanța pe 1 Iulie 1942.

3) D-l Radu Stanciu, secretar în cancelaria Prot. Circ. I Constanța pe 1 August 1942.

4) D-l Marin Petre, secretar în Cancelaria Prot. Circ. I Călărași Jud. Ialomița pe 1 Septembrie 1942.

Definitivări de personal ad-tiv

1) D-na Stela Barna, impegată în Cancelaria Sf. Episcopii Constanța pe 1 August 1942.

APEL

Comitetul de redacție al revistei «Tomis», face apel la Prea Cucernicii Preoți din cuprinsul eparhiei Constanța, de a ne trimite din când în când, articole pentru revistă.

Este de dorit, spre a satisface pe câți mai mulți frați preoți, prin publicarea lor, ca articolele să nu fie prea lungi.

Inștiințare

La dorința și recomandația Prea Sfințitului Eugeniu, Episcop Locotenent al Eparhiei noastre, urmează să dăm ființă cât mai curând posibil, unei «Reviste», pentru copii și tineret.

Acest lucru nu-l putem începe, până ce nu vom avea la îndemână materialul necesar și potrivit, cel puțin pentru trei, sau patru numere din revistă. Materialul acesta, urmează să fie revizuit de Prea Sfinția Sa Episcopul Eugeniu, care ne-a deschis această cale și care nu obosește niciodată să se intereseze personal și până în cele mai mici amănunte, de toate rosturile eparhiei și ale clerului, prin care prestigiul Bisericii s'ar putea ridica.

De aceea rugăm pe P. C. Preoți și pe alți mînuitori buni de condei și pricepuți în latura, de care urmează să se ocupe revista anunțată, să ne trimeată articole și orice fel de material, care după o bună chibzuință ar fi corespunzător scopului urmărit, la adresa: Sf. Episcopii Constanța — Secția Culturală.

SPRE ȘTIINȚA

Revista apare sub îngrijirea Secției Culturale.

Schimbul de reviste, trimiteri de articole, abonamente și orice corespondență, se va adresa Revistei «Tomis» la Sfânta Episcopie, Constanța.

ABONAMENTUL:

1 an pentru preoți, episcopi și abonați particulari 120 lei

1 an pentru cântăreți 100 .

SFANTA EPISCOPIE - CONST

P. C. Sale
Domnului

Pr. A. Moroiaru

Parohia

Str. Avram Iancu 43

Comuna

Constanta

Județul